

Slovo k povzbuzení na čtvrtek 18. února 2021, na čtvrtek po Popeleční středě
Biblická čtení: Dt 30,15-20; Ž 1; Lk 9,22-25

Milé sestry, milí bratři,

po včerejší Popeleční středě máme dnes první všední postní den, druhý ze čtyřiceti, s příslušnými všednodenními biblickými čteními. Jak víme, ta jsou v postní době vybrána jinak než v liturgickém mezidobí, kdy se čte na pokračování z jednotlivých biblických knih. V postní době (stejně jako v ostatních „silných“ liturgických dobách) je kritériem výběru textu zejména jeho postní obsah, aby první čtení i evangelijní úryvek k nám (pokud možno) společně promlouvaly jako Boží slovo k naší postní cestě. Ta by měla být – za pomoci postu, modlitby a almužny – cestou obrácení, novým rozhodnutím následovat Pána Ježíše a konat dobro, odvrátit se od sebe a hříchu a přivrátit se k Bohu a druhým lidem.

První čtení je dnes z Páté knihy Mojžíšovy, Deuteronomia, z knihy „opakování Zákona“, doslova „Druhého Zákona“. Úryvek, který slyšíme, je samotného závěru knihy: Boží Zákon byl již dál, Božím lidu předložen, znovu nalezen (knih Deuteronomium – dle Druhé knihy královské – byla knihou Mojžíšova Zákona nalezenou v jeruzalémském chrámě koncem 7. století před Kristem, na jejím základě se udála Joziášova náboženská reforma), respektive zopakován. Nyní je tedy již na rozhodnutí člověka, zda se jeho cestou, cestou Božího Zákona vydá či nikoli.

Ve svém případě můžeme toto rozhodnutí přetransformovat na otázku, zda se v postní době vydáme cestou skutečného obrácení či nikoli...

Život či smrt, poslouchání Boha anebo svévole jsou předloženy jako dvě cesty, z nichž si člověk musí jednu vybrat. «Předkládám ti život nebo smrt, požehnání nebo kletbu». Obraz dvou předložených cest, jejich rozcestí, kdy je člověk postaven před nutnost rozhodnutí, kterou z nich se vydá, kdy Boží cesta je cestou dobra a druhá je cestou zla, je v Písmu svatém i v celé židovské a především pak křesťanské tradici relativně častý. Uznává schopnost člověka se rozhodnout a zároveň připomíná nutnost tak učinit; život je vždycky putováním, nelze se zastavit, nelze se nerozhodovat, protože čas nelze zastavit a ten přináší stále nové podněty a výzvy.

Obraz dvou cest máme tak před sebou nejen v dnešním úryvku z Deuteronomia a v následném prvním žalmu, ale setkáme se s ním i na řadě dalších míst Písma i Tradice. Krásně o dvou cestách mluví například prorok Jeremiáš: «Stoupněte si na začátky cest, ptejte se na stezky věčnosti: Kde je ta dobrá cesta?». Podobnou výzvu můžeme číst vlastně za každým apelem k rozhodnutí se pro Boha a jeho věc, za každou výzvou k obrácení se k Bohu a odvrácení se od zla. Stojí i za Kristovým zásadním pozváním člověka «pojď za mnou... já jsem cesta», pozváním, jež rezonuje i v dnešních Kristových slovech v evangeliu. Podobně začíná i jeden z nejranějších a nejkrásnějších starokřesťanských spisů *Didaché* („Učení“): «Jsou dvě cesty, cesta života a cesta smrti, a tyto dvě cesty se v mnohém liší. Cesta života je tato: za prvé, budeš milovat Boha, který tě učinil; za druhé, svého bližního jako sebe samého... Cesta smrti je tato – především je špatná a plná prokletí» a pak následuje výčet hříchů, lidských postojů a činů s cestou Boží se neslučujících.

To, oč však jde především, čeho bychom se měli především vyvarovat, nejsou až tak nějaká dílčí klopýtnutí, konkrétní pády anebo přešlapy mimo cestu. Ty samozřejmě nejsou dobře, jsou nebezpečné. Ale úplně nejhorší je právě ztráta základního rozhodnutí chtít jít životem cestou Boží, cestou dobra, cestou následování Pána Ježíše, cestou přátelství s ním, ztráta základního vztahu s Bohem. Klasická morální teologie v této souvislosti hovoří o „základním rozhodnutí“ (*optio fundamentalis*). Je-li toto rozhodnutí dobré, je-li pro Boha, je naděje, že dojdeme do věčnosti, chybí-li nebo je-li ztraceno, stává se náš konečný úděl ale i skutečná naplněnost našeho života velkým otazníkem. Navíc trvá-li rozhodnutí jít životem cestou Kristovou, je i možnost se na ni vždy vrátit, když z ní nějak ve své slabosti sejdem.

Proto je tak důležité toto „základní rozhodnutí“ stále znovu a znovu obnovovat, rozněcovat je. Už jen proto, že již samo rozhodnutí se pro Boha otevírá lidské srdce pro Boží milost, pro sílu se dobře a podle Boha rozhodovat v obrovském množství dílčích rozhodnutí našeho života, ať už se týkají té či oné oblasti naší existence.

Dnešní evangelium nám pak připomíná snad nejzákladnější rozměr tohoto základního křesťanského rozhodnutí: Že vždy bude mít také charakter nesení kříže, že v něm bude přítomen stále i rozměr sebezapření: «Kdo chce jít za mnou, ať zapře sám sebe, den co den bere na sebe svůj kříž a následuje mě». Tak tomu skutečně být musí, není to žádné umělé povýšení slabosti a neschopnosti a už vůbec to není nějaká patologická oslava utrpení. Ale kříž je jednoduše důsledek lásky, protože rozhodnutí se pro Boha a jeho cestu je rozhodnutí se pro lásku.

Ta však, zejména v prostředí lidské slabosti a porušeného a nedokonalého světa, tento rozměr kříže vždy v sobě musí mít. Schopnost oběti, schopnost obětovat se, něco ztratit pro druhého – pro Boha i pro člověka – je přeci lásky nejpodstatnějším rozměrem...

Zkusme tedy dnes zatoužit obnovit a dennodenně obnovovat, znovu a znovu své základní rozhodnutí jít životem «cestou života», cestou dobra, následování Boha, cestou lásky. Jen díky obnově základního rozhodnutí můžeme snadněji zakusit Boží milost, Boží pomoc i k rozhodnutím dílčím, k překonávání svých slabostí, ke stále novému povstání ze svých pádů, k návratům na Boží cestu.

A je jasné, že žádná jiná doba pro snahu o obnovu základního rozhodnutí chtít následovat Pána Ježíše nemůže být příhodnější než začínající doba postní. Ostatně proto byla zavedena...